

Yaki Yaki Alaa Falan Naxan Sεbε

Denkəleya muxune lan e xa bira kiraan naxanye fəxə ra e dunuja yi gidini, ne nan səbəxi Yaki a kitabu yiren kui a naxan səbəxi Alaa yamaan birin ma naxanye xuyaxi ayi dunuja xun xən ma (1.1). Muxu wuyaxi laxi a ra, Yaki ito nan findixi Yesu xunyəna nde ra. A tan ma fe falaxi Kitabun yireni itoe yi: Xərane 15.13, 21.18, Kərenti Singen 15.7, Galati 1.19, 2.9, 2.12, Yudi 1.1. Na nan Kitabun yireni ito səbəxi dənkəleya muxune ma alogo a xa e sigati kiin yita e ra e bode tagi e nun lan dənkəleyatarene ma. Yesu xunyə Yaki findixi Yerusalən dənkəleya yamaan yəəratina nde nan na. Yaki naxan findixi Yesu a xarandiin na, na mi finde Kitabun yireni ito səbə muxun na bayo Manga Herode bata na Yaki faxa nun sinma naxan findixi Yesu a xarandiin na (a mato Xərane Kewanle 12.2 kui).

A səbə kiin maligaxi Sandane kitabu yiren nan na Layiri Fonna Kitabu yiren kui naxan yi Alaa fe kolonna mayitama a yamaan na. Kitabun yireni ito fan Alaa fe kolonna mayitama Yesu a kiraan xən. Yaki fe kolonna nan ma fe singe falama fa fala a a kelixi Ala nan ma e nun muxun lan a Ala maxədin a ma dənkəleyani (1.2-8). Na na dangu, falane xunna tixi yiigelitəyaan nun na-fulu kanyaan nan ma, e nun tantan feene nun mantərəne e nun dina kəndəna, naxan lan a xa wali fajine kə (1.9-27). Yaki mən a falama a e nama muxune rafisa e bode xa lan e yii seene ma

(2.1-13). Na danguxina a yi fa a fala kəndən ma, dənkəleyaan nun kəwanle tagiin kii naxan yi (2.14-26). A yi a fala a yətə suxun xədəxə lenna nun fala xuiin mabinni. (3.1-12). Na danguxina, a fa fe kolon kəndəna fe ma (3.13-18). A yi na muxune maxadi naxanye yəngən nakelima e nun naxanye findixi dunuňa muxune xəyine ra, a yi falan ti nafulu kanne xili ma naxanye naxu e walikəne ra (4.1-5.6). Falan naňandeni, a yi a fala a muxune xa diňa, e Ala maxandi waxatin birin yi, e yi e bode mali dənkəleyani (5.7-20).

Kitabun yireni ito kankanma falan naxan ma naxan səbəxi dənkəleya muxune ma a fixa: I nama la Yesu a fe Xibaru Fajin na i xaxili gbansanni tun, fə dənkəleyaan xa lu i kəwanle yi, bayo xa “dənkəleyaan naxan mi findi kəwanle ra, na faxaxi na a ra.” (2.26).

¹ N tan Yaki, Ala nun Marigi Yesu a Muxu Sugandixina walikəna, n ni ito səbəxi Isirayila bənsən fu nun firinne nan ma naxanye xuyaxi ayi siyane tagi. N bata ε xəntən.

Dənkəleyaan nun fe kolonna

² Ngaxakedenne, mantərən sifa wuyaxi na ε li, ε xa na yate səwan dəfexin na, ³ bayo ε a kolon, ε dənkəleyaan na tərəyane raxan, na a ligama nən ε tunnafanna sətə. ⁴ Koni fə tunnafanna xa wali kamalixin nan ke, alogo ε xa kamali ε yi dəfe. Sese nama dasa ε ma. ⁵ Xa fe kolonna dasaxi ε tan nde ma, a xa a maxədin Ala ma, naxan muxune birin kima a fonisireyani, a mən mi na kanna yalagima. A soma nən a yii. ⁶ Koni a xa a maxədin dənkəleyaan nin, a nama sike. Bayo naxan na sike,

na luxi nən alo fəxə igen walanna, foyen naxan nasigama, a a raxete. ⁷ Na muxu sifan nama a miri fa fala a seen sətə Marigin yii nən. ⁸ Amasətə xaxili firin kanna nan na ra, a mi raxaraxi a feene yi.

Yiigelitoon nun nafulu kanna fe

⁹ Denkéléya muxu yiigelitoon xa səwa amasətə Ala bata a yite. ¹⁰ Nafulu kanna fan xa səwa amasətə Ala bata a ragodo, bayo nafulu kanna fe danguma nən alo sexə fuge fajina. ¹¹ Sogen na xələ, a wuyenna yi sexən xara, a jingine yi lisi a ra, a fugene yi yolon, a tofanna yi dangu. Nafulu kanna fan ma binyen ləma ayi na kii nin a nəma a feene rawalima.

Maratantan feene

¹² Səwan na kanna xa naxan a tunnafanma tərəni, amasətə Ala na yelin a kəjaan fəsəfəsə, a nii rakisin taxamaseri kəmətin soma nən a xun na, Ala bata a xanu muxune tuli sa naxan na. ¹³ Naxan na bira tantan feni waxatin naxan yi, na kanna nama a fala, a naxa, “Ala nan n natantanma.” Amasətə Ala mi ratantanje fe naxini, a fan mi muxe ratantanma. ¹⁴ Koni muxun birin tantanma a yetəna kunfa feene nan xən ma naxanye a mabandunma, e yi a kənən. ¹⁵ Na xanbi ra, kunfa naxin sa findima yulubin nan na. Yulubin na kəxə waxatin naxan yi, a rajanma sayaan nan ma.

¹⁶ Ngaxakeden xanuntenne, ε nama ε yetə mayenden. ¹⁷ Kise fajin birin, fə mi naxan na, na fataxi kore xənna nan na, keli Fafe Ala yii naxan kore xənna yanban seene daxi. A mi maxetəma alo nininna! ¹⁸ A bata a ragidi a en xa balo a jəndi

falan xən ma alogo en xa findi a dali fisamantenne ra.

Fe mœen nun a ligana

¹⁹ Ngaxakeden xanuntenne, ε xa a kolon, fa fala muxun birin xa mafura falan name, koni ε nama mafura falan tiyε. Ε nama xələ sinma. ²⁰ Amasətə muxu xəlxin mi fe Alaa tinxinyaan na. ²¹ Nayi, ε xa fe xəsixine birin yiba e nun fe naxin naxanye waraxi ayi. Ε yi na falan suxu limaniyani, a naxan saxi ε bəjəni, naxan nəε ε niin nakise.

²² Ε nama ε tuli mati Alaa falan na tun, ε yi ε yetε mayenden, fə ε xa a liga nən. ²³ Amasətə naxan a tuli matima Alaa falan na, a mi a liga, na luxi nən alo muxun naxan a yetε matoma kikeni, ²⁴ a na yelin a yetε matoε, a siga, a ninan a yetagin kiin xən sa! ²⁵ Koni naxan na sariya kamalixin tilinna fəsəfəsε, sariyan naxan muxun xərəyama, a lu a fari, a mi a tuli mati a ra tun a yi ninan a xən, koni a yi a liga, na kanna sewan sətəma nən a kewanla xən.

²⁶ Xa muxuna nde a yetε yatexi dina muxun na, koni a mi a lenna mara, a bata a yetε mayenden, a dinan findima fe fuun nan na. ²⁷ Dinən naxan sarijan, fe mi naxan na Fafe Ala yee ra yi, na ni ito ra: Ε nəxə lu kiridine nun kajə gilene xən e tərəne yi. Ε yi ε yetε ratanga dunuja fe xəsixine ma.

2

Ε nama muxune rafisa e bode xa

¹ Ngaxakedenne, ε to dənkəleyaxi en Marigin binyen kanna Yesu ma, Alaa Muxu Sugandixina, ε nama muxune rafisa e bode xa. ² Xa muxuna nde so ε malanni xəmaan yiisolirasoон soxi a yiin na,

doma fajin nagodoxi a ma, na xanbi ra yiigelitəon fan yi so, dunkobine ragodoxi a ma,³ ε yi ε yengi dəxə dugi fajin kanna xən, ε yi a fala a xa, ε naxa, “Fa i magodo gbede fajini,” koni ε a fala yiigelitəon ma fa fala “Ti menni,” hanma “Dəxə n sanna dəxən ma bəxəni,”⁴ xa ε na ligə, ε mi muxune rafisaxi e bode xa ba? ε mi tagi rabaan xan tima ε miriya naxine yi nayi ba?

⁵ Ngaxakeden xanuntenne, ε tuli mati. Ala mi yiigelitəne xan sugandi dununa yi, alogo e dənkəleyaan xa findi e bannayaan na, e yi mangayaan sətə e kəen na, Ala bata a xanu muxune tuli sa naxan na?⁶ Koni ε tan yiigelitəne rafeyama! Nafulu kanne xa mi ε rawalima ba, e yi ε xali kitisadeni?⁷ Ne xa mi ε kanna xili fajin kalama ba?

⁸ Xa ε Manga Alaa sariyan nakamalima yati, naxan Kitabun kui, ε bata fe fajin ligə nayi, a naxa, “I adamadi boden xanu alo i yetena.”⁹ Koni xa ε muxune rafisa e bode xa, nayi ε bata yulubin ligə. Na ma, sariyan fan ε sənna yitama ε ra nən bayo ε mi a suxi.¹⁰ Bayo xa muxun sariyan birin suxu, a yi keden peen kala, a bata e birin kala na yi.¹¹ Bayo naxan a falaxi fa fala i nama yalunyaan ligə, na nan mən a falaxi, a i nama faxan ti. Nayi, xa i mi yalunyaan ligə koni i muxun faxa, i bata findi sariya kalan na na yi.¹² ε sigati kiin nun ε falati kiin xa lan na sariyan ma naxan xərəyaan fama bayo ε makitima na nan xən.¹³ Amasətə Ala kininkinintarene makitima kininkinintareyaan nin. Anu, kininkininna nan kitin nəma.

Dənkəleyaan nun kəwanle fe

¹⁴ Ngaxakedenne, tənən mundun na ra xa muxuna nde a fala a dənkəleyaxi, xa a kəwanle mi a yitama? Na dənkəleyana a rakise ba? ¹⁵ A luxi nən alo marabənna nəma ngaxakedenna nde ma, xəməna hanma jaxanla, a balon mi a yii. ¹⁶ Awa, xa ε tan nde a fala na nde ma, ε naxa, “Ε siga bəjəe xunbenli. Ε sa ε maxara, ε yi lugo.” Xa ε mi e ki e fatin mako ma seene yi, na tənən nanse ra? ¹⁷ Dənkəleyaan fan na kii nin, xa wali fajı mi dənkəleyani a faxaxin na ra na yi.

¹⁸ Koni muxuna nde a falama nən, a naxa, “Dənkəleyana i tan yi, koni kəwanle nan n tan yi.” N na a yabima nən, n naxa, i ya dənkəleyaan yitama n na di, ba i kəwanle ra? N tan xa dənkəleyaan yita i ra n kəwanle xən. ¹⁹ Ε laxi a ra ba fa fala Ala keden peen na a ra? Na lanxi. Hali jinanne fan laxi na ra, e xuruxurun gaxuni. ²⁰ I tan xaxilitarena, i mi a kolon ba, fa fala kəwali fajı mi dənkəleyaan naxan yi, na nəen fuu? ²¹ En benba Iburaḥima mi yate tinxin muxun na Ala yee ra yi a kəwanle xən ba, a to a dii xəməna Isiyaga ba saraxan na saraxa ganden fari? ²² I bata a to? A dənkəleyaan nun a kəwanle nan walixi e bode xən ma. A kəwanla nan a dənkəleyaan nakamalixi. ²³ Kitabuna falan nakamali na nin, a naxa, “Iburaḥima yi dənkəleya Ala ma, Ala fan yi na yate tinxinna ra a xa.”* Nanara, e yi a fala a ma fa fala “Ala xəyina.” ²⁴ Awa, ε bata a to, fa fala muxun natinxinma Ala yee ra yi a kəwanle nan fan xən, a dənkəleyaan gbansan mi a ra.

* **2:23:** A mato Dunujia Fələn 15.6 kui.

²⁵ Na kiini, hali yalunde naxanla, Raxabi fan tinxin nən Ala yεε ra yi a kewanle xən ma, a to Yahudiyane xərane yisuxu ki fajji, a yi kira gbεtε yita e ra.† ²⁶ Fati bəndən nun niin na fata, fatin bata faxa na yi. Na kiini, dənkəleyaan fan faxaxi na a ra xa kewanle mi a yi.

3

Lenna fe

¹ Ngaxakedenne, ε wuyaxi nama findi karaməxəne ra, amasətə ε a kolon fa fala nxu tan karaməxəne gbee kitin xədəxəma ayi nən bonne gbeen xa. ² En birin tantanma kii wuyaxi. Muxun naxan mi tantanma fala tideni mumε, muxu kamalixin nan na ra, a nəe a yεtε xure nən. ³ A luxi nən alo en na karafen bira soon dεen ma, a a xa en sagoon liga. Nayi, a gbindin birin birama na nan fəxə ra. ⁴ Kunkin fan na kii nin. Hali a to gbo, foye gbeen mən a rasigama, koni se xurudin nan a matinxinma kunki ragiin sagoon ma. ⁵ Lenña fan na kii nin, a xurun fatin yirene yε koni a kanba fala gbeene nan tima. Tεedin fan nəe burun gbeen ganjε nən. ⁶ Awa, lenna fan luxi nən alo tεena. En fati yirene yε, tinxintareyaan birin en lenna nin. A tan nan muxun gbindin birin birama xəsini, alo a yi tεen nan soma a dunuya yi gidin mumεen na! Na tεen yεtεen kelixi yahannama nin. ⁷ Adamadiine nəe burunna suben sifane birin xure nən, xəline nun bubu seene nun yεxεne. ⁸ Koni muxu yo munma lenna xuru. Se naxin nan a ra naxan mi raxaraxi.

† **2:25:** Yosuwe 2.1-21

A rafexi dabarin nan na, muxu faxa xinla ma. ⁹ En barikan birama en Marigin nun en Fafe Ala xa lenna nan na, en mən muxune dangama a ra Ala naxanye daxi a maligan na. ¹⁰ Barika biran nun dangan minima də kedenna nin. Ngaxakedenne, na mi daxa mumε! ¹¹ Ige bəxin nun fəxə igen nəε minε tigin mundun kedenna? ¹² Ngaxakedenne, xədə binla nəε oliwi bogin namine nən ba? Manpa bogi binla nəε xədə bogin namine ba? Ige bəxin mən mi sətəma fəxə igen də.

Fe kolonna fata Ala ra

¹³ Xaxilimaan nun fekolonna nde ra ε ye? A xa na mayita fata a sigati ki fajin na, e nun a kewanla naxanye fataxi limaniyaan nun xaxilimayaan na. ¹⁴ Koni xa xəxələnna nun yεtε yigboon nan ε bəjəni, ε ba ε yεtε matəxe, ε nama wulen fala jəndin fari. ¹⁵ Na xaxili sifan mi kelixi ariyanna xan yi. Na fataxi dunuja nun fati bənden nun Yinna Manga Setana nan na. ¹⁶ Amasətə xəxələnyaan nun yεtε yigboon dənaxan yi, fe yibasanna nun fe jəxin sifan birin nan mənni. ¹⁷ Koni fe kolonna naxan sa kelixi ariyanna yi, a singen naxan na, a sarijan, a mən bəjəe xunbenla firma, a dijaxi, a mafan mi raxələ, a lugoxi kininkininna nun kewali fajin nan na. A mi muxune rafisama e bode xa. A mi nafigiyaan ligama. ¹⁸ Fe yitənna naxanye walima bəjəe xunbenli, ne tinxinna nan sətəma.

4

E xuru Ala ma

¹ Yengene nun matandin naxanye ε tagi, ne kelixi minen yi? Ne mi kelixi ε rafan fe jəxine xan yi

ba naxanye ε fati bəndən nakunfama? ² Sena nde xənla ε ma, koni ε mi a sətəma. Nanara, ε faxan tima, ε mila, koni ε mi nəe a sətə. Ε yəngene so, ε matandine ti. Se mi ε yii bayo ε mi Ala maxandima. ³ Ε na Ala xandi seen naxan yi, ε mi a sətəma, bayo ε Ala maxandi xunna kobi, amasətə ε yətə rafan feene nan tun fəxə ra. ⁴ Ε tan tinxintarene! Ε mi a kolon ba, fa fala a dunuja xanuntenyaan findixi Alaa fe xənnantenyaaan nan na? Muxun naxan na a yətə findi dunuja xəyin na, na bata a yətə findi Ala yaxun na. ⁵ Ε laxi a ra ba, a Kitabun falan tixi nən tun? A naxa, “Ala bata Niin naxan sa en yi, na rafan a ma han!”* ⁶ Koni Alaa hinanna luma fari se nən en xa, amasətə a mən a falaxi, a naxa, “Ala wasodene yikalama e feene yi, koni a hinanma nən yətə magodone ra.”† ⁷ Nanara, ε xuru Ala ma, ε ε kankan Yonna Manga Setana yee ra, a gima nən ε bun. ⁸ Ε maso Ala ra, a masoma ε ra nən. Yulubitəne, ε ε yulubi yiine raxa. Ε tan nafigine, ε bəjəne rasarijan! ⁹ Ε nimisa ε hakəne fe ra, ε sunu, ε wuga! Ε gelen xa maxətə wugan na. Ε sewan yi findi nii yiforen na. ¹⁰ Ε magodo Marigin xa, a ε yitema nən.

Ε nama ε bode yalagi

¹¹ Ngaxakedenne, ε nama ε bode mafala. Muxu yo a ngaxakedenna mafala hanma a yi a yalagi, na kanna bata Alaa sariyan mafala, a yi a yalagi. Xa i sariyan yalagi, sariya suxu mi fa i ra nayi sənən, i to a yalagima. ¹² Sariyasa keden peen nun

* **4:5:** Ala waxi a xən ma nən, a niin naxan saxi muxune yi, e nama na sa se gbətə sagoni, e yi na seen batu. † **4:6:** Sandane 3.34

kitisa keden peen nan na, naxan nœ marakisin nun halagin tiyε. Koni i tan, nde i tan na, i to i adamadi boden yalagima?

I nama findi wasoden na

¹³ Ε tuli mati, ε tan naxanye a falama, ε naxa, “To hanma tila nxu sigama taana nde yi, nxu sa neen nadangu na, nxu sa yulayaan naba na, nxu tənəna nde sətə.” ¹⁴ Anu, ε mi a kolon naxan ligama ε dunuja yi gidini tila! Amasətə ε luxi nən alo kundaan naxan godoma, a waxatidi ti, na xanbi ra a tunun. ¹⁵ A lanma nən ε xa ito nan fala, ε naxa, “Xa Marigin tin, nxu luma nxu nii ra nən, nxu feni ito liga hanma na.” ¹⁶ Koni iki ε wasoma, ε yetε matəxəma. Na yetε matəxən sifan birin jaxu. ¹⁷ Nanara, xa muxun mi fe fajin liga, anu a kolon a lanma a xa naxan liga, na kanna bata yulubin sətə.

5

Nafulu kanna fe falana

¹ Ε tan nafulu kanne, ε tuli mati. Ε wuga, ε gbelegbele tərəyana fe ra naxan fama ε lideni. ² Ε nafunle bata kala. Xiine bata ε dugine don. ³ Xərinxərinna bata ε xəmane nun gbeti gbananne suxu. Xərinxərinni ito findima nən sereyaan na ε xili ma. A yi ε fati bəndən don alo təena, bayo ε nafunla malanxi waxati dənxeñ nin. ⁴ Walikəen naxanye ε xəe ma seene xabaxi, ε mi naxanye saranna fixi, ε mi ne mawuga xuiin məma ε xili ma ba? Naxanye ε se xabaxine malanxi, ne wuga xuiin bata Marigin li, Sənbən Birin Kanna. ⁵ Ε bata lu dunuja yi jaxunna nun yetε rafan feene yi. Ε bata ε yetε rajaxun alo xuruse faxa daxine. ⁶ Ε

bata tinxin muxune yalagi, ε yi e faxa, naxanye mi yi tixi ε kanke.

Dijnan nun maxandina fe

⁷ Nanara, ngaxakedenne, ε dijnā han Marigin yi fa. Ε miri xεε biina dijnān ma, a a xεεn mamεma waxatin naxan yi, a yi a tønøne søtø. A dijnama nεn han tule singene nun a rajanne yi fa. ⁸ Ε fan xa dijnā na kiini, ε yi ε wekile amasøtø Marigin fa waxatin bata maso.

⁹ Ngaxakedenne, ε nama ε bode mafala, xanamu Ala ε makitima nεn. Kitisaan famatøn ni i ra.

¹⁰ Ngaxakedenne, nabiin naxanye falan ti Marigina fe yi, naxanye dijnā tørøni, ne fe xa findi misaala ra ε xa. ¹¹ En na a falama ne ma nεn a sewana e xa amasøtø e e tunnafan nεn. Ε bata Yuba a tunnafanna fe mε, ε møn bata a mε Marigin naxan liga a xa a rajanni. Amasøtø kininkininna nun fanna kanna nan Marigin na.

¹² Ngaxakedenne, na birin yi, ε nama ε kølo ariyanna yi hanma dunuja bøxø xønna hanma sese. Koni i ya “øn” xa findi ønna ra, i ya “εn-εn,” na yi findi εn-εnna ra alogo i nama bira Alaa kitini.

¹³ Tørø muxuna nde ε ye ba? Na kanna xa Ala maxandi. Muxuna nde sewaxi ε ye ba? Na kanna xa bøtin ba. ¹⁴ Furetøna nde ε ye ba? A xa dønkøleya yamaan fonne xili, e yi Ala maxandi a xa, e a masusan turen na Marigin xinli. ¹⁵ Ala maxandina dønkøleyani, na furetøni yalanma nεn. Marigin furetøn nakelima nεn. Xa a bata yulubin naxanye liga, Ala a mafeluma nεn ne ra. ¹⁶ Nanara, ε ti ε yulubine ra ε bode xa, ε yi Ala maxandi ε bode xa, alogo ε xa yiylan. Tinxin muxuna Ala maxandin sεnbεn gbo, a feene gasama. ¹⁷ Adamadiin nan

yi Nabi Eli ra alo en tan. A yi Ala maxandi han,
a tulen nama fa. Tulen mi fa yamanani han *nɛɛ*
saxan e nun a tagi. ¹⁸ A mɔn yi Ala maxandi, tulen
yi fa, bogi seene yi bogi.*

¹⁹ Ngaxakedenne, xa muxuna nde a mɛ *nɔndin*
na ε ye, muxu *gbɛtɛ* yi a *raxɛtɛ* *nɔndin* kiraan xɔn,
²⁰ ε xa a kolon a muxun naxan yulubi kanna bama
a tantanna kiraan xɔn, na bata a niin nakisi faxan
ma, a yulubi wuyaxi xafarin sɔtɔ.

* **5:18:** Na feen *sɛbɛxi* Mangane Singen 17.1 kui.

Kisin Kiraan Kitabuna

**The Holy Bible in the Yalunka language of Guinea.
La Sainte Bible en langue Yalunka avec le titre: «Kisin
Kiraan Kitabuna» Publié par Traducteurs Pionniers
de la Bible en collaboration avec la mission MCA à la
Préfecture de Faranah, République de Guinée 2012**

**Copyright du texte: © 2012—Traducteurs Pionniers de
la Bible. Cette création est mise à disposition selon le
Contrat Paternité-Pas d'Utilisation Commerciale-Pas
de Modification 3.0 Unporteddisponible en ligne**

**<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> ou
par courrier postal à Creative Commons, 171 Second
Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.**

copyright © 2012 Pioneer Bible Translators

Language: Yalunka

Translation by: Pioneer Bible Translators

..

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

47153269-13a8-5fdd-8537-530b29da9f78